

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.411.004.01.2023

Pani Ewa Gałka

Prezeska Zarządu
Stowarzyszenia Centrum Promocji
i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich
„PISOP”
Pl. J. Metziga 25/6,
64-100 Leszno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/23/505 – Udzielanie, wykorzystanie i rozliczanie środków wsparcia finansowego z wybranych programów realizowanych przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP, Pl. Metziga 26/6, 64-100 Leszno (dalej: <i>Stowarzyszenie</i> lub <i>PISOP</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Gałka, Prezeska Zarządu Stowarzyszenia od 3 stycznia 2002 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wnioskowanie o dotacje oraz realizacja i rozliczanie umów o dotacje projektów finansowanych ze środków otrzymanych z Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Efekty udzielonego wsparcia.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 1 sierpnia 2023 r., z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	Anna Tronowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/47/2023 z 11 maja 2023 r.

(akta kontroli str. 1-12)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację i rozliczenie przez Stowarzyszenie umów o dotacje projektów finansowanych ze środków otrzymanych z Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (dalej: NIW) oraz efekty tego wsparcia.

Uzasadnienie oceny ogólnej Stowarzyszenie realizowało i rozliczało w okresie objętym kontrolą cztery projekty finansowane z NIW, z czego trzy zostały zakończone, a jeden na dzień zakończenia czynności kontrolnych był w trakcie realizacji³. Wszystkie projekty były realizowane zgodnie z zakresem rzeczowym i finansowym, a w przypadku już zakończonych, również w terminie wynikającym z umowy, osiągając przy tym zakładane rezultaty.

Poniesione wydatki w ramach projektów były niezbędne do ich realizacji, zostały uwzględnione w budżecie projektu, a ich wydatkowanie było racjonalne i efektywne. Również sposób dokumentowania wydatków – ich ewidencjonowanie, opis dowodów księgowych był zgodny z wymogami umowy i/lub wytycznymi, co pozwalało na łatwą i jednoznaczną identyfikację wydatku.

PISOP prawidłowo realizował obowiązki informacyjne oraz systematycznie przedkładał NIW sprawozdania z realizacji projektów. Nieterminowe złożenie dwóch sprawozdań (częstkowych) nie miało wpływu na prawidłowość realizacji zadań wskazanych w umowach.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego Głównym celem Stowarzyszenia było inicjowanie, prowadzenie i wspieranie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie rozwoju, promocji i wzmocnienia idei społeczeństwa obywatelskiego. Wśród celów szczegółowych wymieniono m.in. wspieranie innych podmiotów, w tym w szczególności:

- organizacji pozarządowych, inicjatyw obywatelskich, ekonomii społecznej;
- wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych oraz demokracji, tworzenie, rozwijanie i propagowanie standardów działań obywatelskich;
- wspomaganie rozwoju gospodarczego, w tym rozwoju przedsiębiorczości, społecznej odpowiedzialności organizacji i przedsiębiorczości społecznej;
- pomoc społeczna w szczególności rozwój usług społecznych, szczególnie w zakresie integracji i pomocy społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu⁴.

(akta kontroli str. 13-27)

W latach 2021 do 2023⁵ Stowarzyszenie złożyło do NIW 9 wniosków o udzielenie dotacji na łączną kwotę 7 873,65 tys. zł, z czego dwa o łącznej wartości 3 288,87 tys. zł⁶ zostały przyjęte do realizacji.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Ocena obejmuje część zrealizowaną projektu oraz projekty zakończone.

⁴ Uchwała z dnia 3 stycznia 2017 r., nr 2/01/2017 w przedmiocie przyjęcia tekstu jednolitego Statutu Stowarzyszenia Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich „PISOP” z siedzibą w Lesznie.

⁵ Do 30 czerwca 2023 r.

⁶ Dane obejmują okres od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. oraz dwa wnioski: Wielkopolska Wiara 2021-2023 – wniosek na kwotę 2 688,87 tys. zł (umowa opisana w punkcie 1 wystąpienia pokontrolnego); Rozwój

(akta kontroli str. 31-42)

Oprócz projektów finansowanych z NIW, PISOP realizowało w okresie objętym kontrolą 14 projektów dotowanych z innych źródeł, w tym z jednostek samorządu terytorialnego (Miasta Leszna, Poznania, Samorządu Województwa Wielkopolskiego), innych źródeł krajowych (np. Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji), funduszy europejskich (m.in. Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz funduszy norweskich. Dużą część projektów (sześć) stanowiły projekty związane z działalnością podmiotów ekonomii społecznej. Pozostałe dotyczyły wzmocnienia aktywności społecznej, potencjału organizacji pozarządowych, rozwoju instytucjonalnego Stowarzyszenia i wsparcia integracji uchodźców z Ukrainy.

(akta kontroli str. 32-42)

1. W okresie objętym kontrolą Stowarzyszenie realizowało i rozliczało cztery umowy na realizację zadań zawartych z NIW na łączną kwotę 3 863,82 tys. zł (dalej: *umowy*). Trzy z nich zostały zrealizowane i rozliczone.

- Dwie umowy były realizowane z Caritas Poznańską jako *operatorem projektu 2* (dalej: *Caritas*) i dotyczyły realizacji zadania publicznego pn. *Wielkopolska Wiara* zleconego w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (priorytet 1): NOWEFIO 2021-2023 r. lub FIO 2014-2020 r. Dotyczyło to umowy z:

- 9 września 2021 r., wysokość dotacji określono na poziomie 2 688,87 tys. zł (Stowarzyszeniu przyznano 2 622,85 tys. zł, Caritas 66,02 tys. zł). Termin realizacji umowy określono na okres od 1 czerwca 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. (dalej: *Wielkopolska Wiara 2021-2023*)⁷;
- 24 marca 2020 r., wysokość dotacji wyniosła 675,0 tys. zł (Stowarzyszenie otrzymało 655,75 tys. zł, Caritas – 19,25 tys. zł). Termin realizacji umowy określono na okres od 1 stycznia 2020 r. do 30 listopada 2020 r. (dalej: *Wielkopolska Wiara 2020*)⁸;

- Pozostałe dwie umowy realizowane były w ramach Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030, w priorytecie 3⁹ (*As Biznesu*) i 4¹⁰ (*Bank Rozwiązań*), w tym:

- umowa z 26 listopada 2020 r., pn. *As Biznesu*, w której wysokość dotacji wyniosła 199,95 tys.- zł. Termin realizacji umowy określono na okres od 1 grudnia 2020 r. do 31 grudnia 2021 r.¹¹;

w Centrum – wniosek na kwotę 600 tys. zł (umowa o dotację na dzień 30 czerwca 2023 r. nie została jeszcze podpisana).

⁷ Aneksem nr 1 z 9 grudnia 2021 r. przesunięto koszty w ramach projektu: powstałe oszczędności w pozycji wynagrodzenia doradców i w związku z brakiem możliwości przeprowadzenia zaplanowanego w 2021 r. remontu lokalu zostały przeznaczone na wzmocnienie operatora (Stowarzyszenia) w tym: wsparcie specjalistyczne, zakup dodatkowego sprzętu. Aneksem nr 2 z 18 lipca 2022 r. m.in. wyodrębniono w pozycji koordynatorki projektu pozycję asystentki projektu. Dodano nowe formy zatrudnienia przy pozycji animatorki i doradców. Aneksem nr 3 z 29 września 2022 r. m.in. zmniejszono wydatki w zakresie: wynagrodzenia doradców, kosztów utrzymania infolinii, zmniejszenia liczby (z dwóch do jednego) ekspertów ds. kampanii informacyjnej. Aneksem nr 4 z 12 czerwca 2023 r. dodano nową pozycję wydatków dotyczącą wyjazdu na targi NGO (ang. non-government organization).

⁸ Aneksem nr 1 z 4 września 2020 r. wprowadzono nową formę działań edukacyjno-doradczych online/zdalne (oprócz stacjonarnych) oraz wprowadzono nową kategorię kosztów umożliwiających naprawę i zakup ładowarki do komputera.

⁹ Rozwój instytucjonalny lokalnych organizacji strażniczych i mediów obywatelskich.

¹⁰ Rozwój instytucjonalny think tanków obywatelskich.

¹¹ Aneksem nr 1 z 24 czerwca 2021 r. wprowadzono nową kategorię kosztów dotyczącą zakupu laptopa; zwiększono wydatki na usługi graficzne; zwiększono liczbę druku i dystrybucji magazynu *As Biznesu*. Aneksem nr 2 z 30 listopada 2021 r. przesunięto środki między zadaniami związanymi ze spotkaniami tematycznymi i upowszechniającymi, promującymi *Asa Biznesu* (m.in. ze względu na formę spotkań – jedno hybrydowe, trzy spotkania online zmniejszyły się wydatki w tym zakresie), a kampanią promocyjną.

- umowa z 8 listopada 2019 r., pn. *Bank Rozwiązań*, w której wysokość dotacji wyniosła 300,0 tys. zł. Termin realizacji umowy określono na okres od 1 lipca 2019 r. do 31 grudnia 2020 r.¹²

(akta kontroli str. 31, 43-54, 97-106, 142-151, 186-195, 238-241)

Koordinacją/nadzorem nad prawidłową realizacją wszystkich czterech umów zajmowała się jedna osoba (dalej: *koordynatorka projektów*) na podstawie umowy o pracę. Do jej obowiązków należało m.in. przygotowanie harmonogramu działań w ramach projektów i ich organizowanie, opracowanie niezbędnej dokumentacji projektowej, w tym sprawozdań, dokonywanie tzw. zakupów projektowych, rozliczanie finansowe i merytoryczne projektu. Wysokość wynagrodzenia koordynatorki projektu opisano w punkcie 5 *wystąpienia pokontrolnego*.

(akta kontroli str. 30)

Wnioski o dotację (oferty) na podstawie których zawarto umowy z NIW, były składane terminowo i w wymaganej formie.

(akta kontroli str. 242)

2. W okresie realizacji i rozliczania umów, stan zatrudnienia w Stowarzyszeniu wahał się między 22 osoby¹³, a 20 osób¹⁴, a zaangażowanie osobowe w realizację poszczególnych projektów między 15 a 32 osoby. Spośród osób zaangażowanych w realizację poszczególnych projektów, tj. 32 - Wielkopolska Wiara 2021-2023, 20 - Wielkopolska Wiara 2020, 27 - Bank Rozwiązań, 15 - As Biznesu, odpowiednio: 15, 10, 18 i dziewięć stanowiły osoby, które były zatrudnione w Stowarzyszeniu, w większości z przynajmniej pięcioletnim doświadczeniem w pracy w PISOP. Pozostałe osoby angażowano w realizację projektu na podstawie umowy zlecenia/o dzieło/o świadczenie usług.

Każdy pracownik PISOP przed przyjęciem do pracy przechodził obowiązkowy test wewnętrzny m.in. ze znajomości problematyki organizacji pozarządowych, ekonomii społecznej i tworzenia projektów.

(akta kontroli str. 243-253)

3.-4. Sposób wydatkowania środków w zależności od umowy (programu w ramach którego była realizowana) został opisany w podręczniku dla wnioskodawców/przewodniku dla beneficjentów i/lub regulaminie projektu. Wskazano w nich, że wydatki kwalifikowalne to wydatki m.in. racjonalne, efektywne, celowe. Spośród czterech badanych projektów, tylko w jednym przypadku – Wielkopolskiej Wiary 2020 określono, że przy wydatkowaniu środków „warto zrobić rozeznanie rynku”. Rekomendowano również stworzenie regulaminu lub spisanie zasad dotyczących wydatkowania środków publicznych, niepodlegających pod przepisy prawa zamówień publicznych.

W Stowarzyszeniu taka regulacja nie obowiązywała.

(akta kontroli str. 254, 427-428)

Prezeska PISOP, wskazując przyczyny takiego braku, wyjaśniła: *Stowarzyszenie realizuje wiele różnych projektów, dofinansowanych z różnych źródeł np. środki*

¹² Aneksem nr 1 z 9 października 2020 r. m.in. rozszerzono formy prowadzenia szkoleń/spotkań i posiedzeń gremiów o formę zdalną. Aneksem nr 2 z 22 grudnia 2020 r. przesunięto zaoszczędzone środki dotacji z pozycji dotyczącej pracy członków sieci współpracy i wdrażania nowych rozwiązań na pozycję dotyczącą upowszechniania i promocji stworzonych rozwiązań.

¹³ Do zaprezentowania stanu zatrudnienia przyjęto daty skrajne realizacji czterech projektów. W całym okresie realizacji i rozliczania umów zatrudnienie w Stowarzyszeniu oscylowało wokół 20 osób. Podana wartość odnosi się do stanu zatrudnienia na koniec grudnia 2019 r.

¹⁴ Maj 2023 r.

przekazywane przez administrację rządową (np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich), środki unijne (np. Europejski Fundusz Społeczny), środki przekazywane przez administrację samorządową (np. Miasto Poznań, Miasto Leszno), inne (np. środki Europejskiego Obszaru Gospodarczego, samorządu województwa). Każda instytucja finansująca nakłada na nas obowiązek stosowania odrębnych wytycznych i zasad, wg których dany projekt musi być realizowany, stąd dotychczas nie opracowaliśmy dokumentu – Regulaminu/Zasad, które łączyłyby wszystkie nasze projekty. (...) Każdorazowo koordynator/koordynatorka projektu przeprowadza analizę wydatkowania środków pod względem celowości, racjonalności i efektywności – jednak nie było to dotychczas spisane w formie dokumentu. Jednocześnie informuję, że planujemy przygotowanie Regulaminu, który regulowałby zasady.

(akta kontroli str. 416, 427-428)

Badanie prawidłowości dokonywania wydatków przy realizacji czterech umów w łącznej wysokości 326,5 tys. zł (Wielkopolska Wiara 2021-2023 – 151,8 tys. zł, tj. 9,7%¹⁵ środków rozliczonych w projekcie, As Biznesu – 45,5 tys. zł, tj. 23,1%¹⁶, Wielkopolska Wiara 2020 – 45 tys. zł, tj. 6,9 %¹⁷, Bank Rozwiązań – 84,2 tys. zł, tj. 28,3%¹⁸), ich dokumentowania i ewidencjonowania wykazało, że w przypadku każdej umowy poniesiony wydatek:

- przewidziany był w budżecie projektu;
- termin poniesienia wydatku odpowiadał terminowi określone w umowie/aneksie do umowy (zgodny był z harmonogramem);
- wysokość poniesionego wydatku odpowiadała wysokości przewidzianej w umowie;
- dostawa towarów została zrealizowana, a usługa wykonana;
- przesunięcia wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztów dokonano zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie projektu;
- wybór wykonawcy odpowiadał założeniom wynikającym z umowy (np. wydruk magazynu As Biznesu zrealizowano w zakładzie aktywności zawodowej) lub poprzedzony był rozeznaniem rynku. Odstępstwo w tym zakresie wiązało się ze specyfiką wykonawcy (np. podmioty ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna) albo zamówienia (np. zakup usługi szkoleniowej);
- w ramach realizacji Wielkopolskiej Wiary 2020, wyłącznie zakup materiałów biurowych na kwotę 2,5 tys. zł (z 44,9 tys. zł) nie był bezpośrednio poprzedzony rozeznaniem rynku, co według wyjaśnień Koordynatorki projektu było racjonalne, ponieważ wynikało z dotychczasowych pozytywnych wyników współpracy z dostawcą, który gwarantował szybką dostawę i atrakcyjne ceny;
- dokument (faktura/rachunek) potwierdzający poniesienie wydatku zawierał informację o sfinansowaniu wydatku ze środków dotacji, był opisany na odwrocie w sposób trwały oraz tak aby możliwe było powiązanie go z konkretnym wydatkiem projektowym.

¹⁵ 1 563,54 tys. zł, tj. kwoty rozliczonej przez NIW, według stanu na dzień 30 czerwca 2023 r.

¹⁶ 197,51 tys. zł.

¹⁷ 653,26 tys. zł.

¹⁸ 297,15 tys. zł.

(akta kontroli str. 31, 255-266)

5. Koszty administracyjne realizacji umów wyniosły łącznie 303,2 tys. zł. Obejmowały i wynosiły w ramach poszczególnych umów:

- wynagrodzenie miesięczne koordynatorki projektu¹⁹, jej asystentki, księgowej, koszty utrzymania biura i zakupu materiałów biurowych, w łącznej wysokości 174,6 tys. zł – Wielkopolska Wiara 2021-2023;
- wynagrodzenie miesięczne koordynatorki projektu²⁰, księgowej, koszty utrzymania biura i zakupu materiałów biurowych, w łącznej wysokości 79,6 tys. zł – Wielkopolska Wiara 2020;
- wynagrodzenie miesięczne specjalistki do spraw nadzoru proceduralnego i finansowego nad projektem²¹: Asa Biznesu – 13 tys. zł oraz Bank Rozwiązań – 36 tys. zł.

(akta kontroli str. 267-281)

Formę zatrudnienia i zakres obowiązków koordynatorki projektu/specjalistki do spraw nadzoru opisano w punkcie 1 wystąpienia pokontrolnego.

6. Stowarzyszenie zgodnie z wymogami zawartymi we wszystkich (czterech) umowach prowadziło wyodrębnioną ewidencję księgową dotyczącą wydatków ponoszonych w ramach realizacji zadania określonego w umowach, pozwalającą na jednoznaczną ich identyfikację.

(akta kontroli str. 48, 99-100, 144, 190, 282-287)

7. W żadnej z badanych umów nie nastąpiło zgodnie z art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*²², powierzenie wykonania zadania (wskazanego w umowie), podwykonawcy/podmiotowi, który nie był wskazany w umowie.

(akta kontroli str. 243-253, 255-264, 268-281, 343-374)

8. Łączna kwota zwrotu do NIW z tytułu realizacji umów wyniosła 37,93 tys. zł, w tym w związku z realizacją projektów:

- Wielkopolskiej Wiary 2021-2023 – 10,86 tys. zł
- Asa Biznesu – 2,44 tys. zł;
- Wielkopolskiej Wiary 2020 – 21,75 tys. zł;
- Banku Rozwiązań – 2,88 tys. zł.

(akta kontroli str. 288-289)

W każdym przypadku zwrotu niewykorzystanej dotacji dokonano w terminie wyznaczonym w umowie.

(akta kontroli str. 289)

9. Stowarzyszenie zgodnie z postanowieniami umowy, informowało opinię publiczną o fakcie otrzymania dotacji na realizację czterech badanych projektów. Następowo

¹⁹ Członkini Zarządu, w ramach kosztów administracyjnych otrzymała łączne wynagrodzenie w wysokości 85,5 tys. zł

²⁰ Członkini Zarządu, w ramach kosztów administracyjnych otrzymała łączne wynagrodzenie w wysokości 55 tys. zł.

²¹ Członkini Zarządu, w ramach kosztów administracyjnych otrzymała łączne wynagrodzenie w wysokości 21,4 tys. zł, w tym 12 tys. zł w ramach Asa Biznesu i 9,4 tys. zł w Banku Rozwiązań.

²² Dz. U. z 2023 r. poz. 571.

to w sposób opisany w *Wytycznych Promocji projektów dofinansowanych ze środków NIW-CRSO*, w tym m.in. poprzez:

- oznaczanie m.in. dokumentów/publikacji/informacji związanych z realizacją projektu (np. informacji o konkursie, umów i sprawozdań sporządzanych przez beneficjentów z wykorzystania mikrodotacji²³, wydanych magazynów Asa Biznesu²⁴, opracowań sporządzonych w ramach Banku Rozwiązań²⁵) wymaganym (w zależności od programu) logotypem oraz informacją o sfinansowaniu zadania z NIW;
- zamieszczenie na stronie internetowej PISOP podstawowych informacji o każdym projekcie, w tym m.in. danych o wysokości i źródle finansowania, nazwę programu oraz krótkiego opisu zadania.

Postępowanie Stowarzyszenia ze sprzętem oraz wyposażeniem zakupionym za środki z poszczególnych dotacji opisano w punkcie 12 *wystąpienia pokontrolnego*.

(akta kontroli str. 290-303, 348-349, 354-355, 360-361)

10. W okresie objętym kontrolą NIW przeprowadził kontrolę jednego projektu – *Wielkopolskiej Wiary 2021-2023*. Kontrolą objęto prawidłowość poniesionych wydatków, sposób ich ewidencjonowania, dokumentowania oraz promocję zadania. Obejmowała ona okres od 1 czerwca 2021 r. do 6 kwietnia 2022 r. W jej wyniku nie stwierdzono nieprawidłowości i nie sformułowano zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 304-309)

11. Badanie prawidłowości wypełnienia przez Stowarzyszenie obowiązków sprawozdawczych - częściowych (czterech) i końcowych (trzech) wykazało, że:

- składano je w wymaganej formie;
- poza dwoma przypadkami, w wymaganym terminie (więcej w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*);
- ich treść była zgodna z dokumentacją źródłową oraz danymi ujętymi w ewidencji księgowej.

(akta kontroli str. 128-141, 176-186, 217-237, 255-264, 312)

12. Badanie prawidłowości postępowania Stowarzyszenia z zakupionym sprzętem w ramach realizacji umów wykazało, że:

- nie wystąpił przypadek zbycia rzeczy zakupionych ze środków dotacji;
- sprzęt/wyposażenie został oznaczony w sposób umożliwiający odbiorcy odczytanie informacji dotyczącej źródła finansowania, w wymagane logotypy NIW-CRSO oraz programowe: PROO lub FIO/NOWEFIO.

(akta kontroli str. 313-320)

13. Ustalenia w zakresie wydatkowania dotacji zgodnie z harmonogramem, w wysokościach przewidzianych w umowach/aneksach opisano w punkcie 3.-4. *wystąpienia pokontrolnego*.

14. Spośród czterech umów na łączną kwotę 3 863,82 tys. zł rozliczono łącznie kwotę²⁶ w wysokości 2 711,46 tys., z czego w ramach:

²³ W ramach Projektu Wielkopolska Wiara 2020 i 2021-2023.

²⁴ W ramach realizacji projektu As Biznesu.

²⁵ Np. opracowania pn. *Wzór raportu z diagnozy przeprowadzonej pod kątem wprowadzenia nowego rozwiązania w ramach projektu Bank Rozwiązań, Urząd kontra rezultat czyli o rezultatach słów kilka*.

²⁶ Według stanu na dzień 30 czerwca 2023 r.

- Wielkopolskiej Wiary 2021-2023 z 2 688,87 tys. zł (umowa) rozliczono 1 563,54 tys. zł (projekt w trakcie realizacji);
- Asa Biznesu z 199,95 tys. zł rozliczono 197,51 tys. zł;
- Bank Rozwiązań z 300 tys. zł rozliczono 297,15 tys. zł;
- Wielkopolska Wiara 2020 z 675 tys. zł rozliczono 653,26 tys. zł.

(akta kontroli str. 31, 288)

Wszystkie trzy zakończone projekty zostały zrealizowane w terminie określonym w umowie (As Biznesu do 31 grudnia 2021 r., Bank Rozwiązań do 31 grudnia 2020 r., Wielkopolska Wiara 2020 do 30 listopada 2020 r.).

(akta kontroli str. 31, 128-141, 176-186, 217-232, 255-264)

Terminowość zwrotu niewykorzystanej dotacji opisano w punkcie 8 *wystąpienia pokontrolnego*.

15. W każdym z zakończonych projektów Stowarzyszenie osiągnęło zakładane cele/rezultaty wynikające z zawartych umów. Szczegółową analizą objęto wybrane efekty z zrealizowanych/realizowanego projektów, w tym:

a) w projektach Wielkopolska Wiara: 2020 i 2021-2023 sprawdzeniem objęto prawidłowość postępowania Stowarzyszenia przy udzielaniu mikrodotacji, których celem miała być poprawa samoorganizacji społecznej poprzez wsparcie inicjatyw lokalnych małych organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych poprzez formułę tzw. małych grantów. W przypadku:

- Wielkopolskiej Wiary 2021-2023 kontrolą objęto 15 (10%) z 154²⁷, udzielonych i rozliczonych przez beneficjentów mikrodotacji, na łączną kwotę 96,6 tys. zł (z 911,4 tys. zł łącznej kwoty udzielonych mikrodotacji);
 - Wielkopolskiej Wiary 2020 osiem (10%) z 77²⁸ udzielonych mikrodotacji, na łączną kwotę 35,7 tys. zł (z 344,2 tys. zł). Czynności kontrolne wykazały m.in., że:

- w każdej z badanych trzech edycji konkursowych Stowarzyszenie opracowało regulamin, powołało komisję oceny projektów, w skład której oprócz pracowników Stowarzyszenia wchodził również przedstawiciel lokalnych organizacji pozarządowych, jednostek samorządu terytorialnego. Każdy członek komisji podpisywał deklarację bezstronności i obiektywności;
- wysokość udzielonej mikrodotacji nie przekraczała zakładanej w umowach maksymalnej ich wartości, wahając się między: 4,2 tys. zł a 5 tys. zł w Wielkopolskiej Wiarze 2020 r. oraz między 3 a 7 tys. zł w Wielkopolskiej Wiarze 2021-2023 r.;
- każda z ofert została złożona w terminie, przez uprawniony podmiot i była zgodna z celem konkursu oraz poddana została ocenie formalnej i merytorycznej przez dwuosobowy zespół;
- kwota przyznanej mikrodotacji została przekazana przez Stowarzyszenie beneficjentowi w obowiązującym terminie;
- w każdym przypadku beneficjent złożył sprawozdanie (merytoryczne i finansowe) z wykonanego projektu, które było weryfikowane przez opiekuna projektu;

²⁷ Łącznie w ramach dwóch konkursów. W tym sześć w ramach pierwszego konkursu i dziewięć w ramach drugiego. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych przeprowadzone i zakończone zostały dwie z trzech zaplanowanych edycji konkursowych w ramach działania: mikrodotacje.

²⁸ Projekt obejmował przeprowadzenie jednej edycji konkursowej, w której przewidziano udzielenie 77 mikrodotacji.

- nad każdym projektem opiekę sprawował opiekun, który zobowiązany był m.in. do bieżącego monitorowania projektu.

(akta kontroli str. 324-331, 336-364, 342-364)

W każdym z czterech przypadków (w ramach badanej próby) niewykorzystania mikrodotacji w pełnej wysokości (w łącznej wysokości 325,7 zł) została ona przez beneficjenta zwrócona.

(akta kontroli str. 348-364)

b) w projekcie *As Biznesu*, którego celem było m.in. wzmocnienie marki *Asa Biznesu*, jako opiniotwórczego magazynu o społecznej odpowiedzialności o zasięgu ogólnopolskim:

- wydano, wydrukowano i rozprowadzono zakładaną liczbę tj. cztery numery magazynu *As Biznesu*; rozbudowano stronę PISOP o zakładkę poświęconą magazynowi, która zawierała m.in. dwa filmy promujące magazyn, artykuły, webinar; przeprowadzono 10 (o sześć więcej niż zakładano) wydarzeń ogólnopolskich upowszechniających magazyn; sporządzono plan fundraisingowy w celu zbudowania stabilności finansowej magazynu.

(akta kontroli str. 321-323, 365-366)

c) w projekcie *Bank Rozwiązań*, którego celem m.in. było zwiększenie zaangażowania Stowarzyszenia w stanowienie i realizację polityk publicznych, wzmocnienie współpracy z biznesem, wykorzystanie stosowanych przez biznes rozwiązań i ich wdrożenie w wybranych w organizacjach społecznych:

- utworzono think tank²⁹, w celu upowszechnienia zmian w polityce społecznej oraz wzmocnienie marki Stowarzyszenia, sporządzono 10 opracowań/ekspertyz dotyczących kształtowania polityk publicznych oraz funkcjonowania organizacji pozarządowych (tworzenia i wdrażania), w tym m.in. zasady dostępności informacji dla osób z dysfunkcją wzroku i/lub słuchu, procedury oceny ofert składanych w otwartych konkursach, narzędzia do monitorowania rezultatów; zaangażowano do współpracy 20 przedstawicieli z różnych zespołów opiniotwórczo-doradczych lub komitetów, którzy zaprezentowali 34 prezentacje dotyczące wypracowanych rozwiązań.

(akta kontroli str. 33-34, 332-335, 367-374)

16. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w 2016 r. w Stowarzyszeniu kontrolę³⁰ w zakresie realizacji Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich w latach 2012-2015. Kontrolą objęto prawidłowość wykonania zadania pn. *Wielkopolska Wiara Aktywnie Działa* realizowanego na podstawie umowy zawartej 28 września 2014 r. z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej. NIK stwierdziła wówczas, że działania Stowarzyszenia były prawidłowe, a stwierdzona nieprawidłowość w zakresie przechowywania dokumentacji księgowej w systemie informatycznym w tzw. buforze nie miała wpływu na realizowane zadanie. W wystąpieniu pokontrolnym sformułowano siedem wniosków, tj.:

- dokonanie korekty sprawozdań częściowych z realizacji zadania pn. *Wielkopolska Wiara Aktywnie Działa* za lata 2014-2015;

²⁹ Think tanki – organizacje, które w ramach działalności statutowej opracowują badania, analizy i opinie związane ze sprawami krajowymi lub międzynarodowymi w celu merytorycznego wspierania procesów podejmowania strategicznych decyzji lub przyjmowania rozwiązań i regulacji.

³⁰ Nr P/16/039. Wystąpienie pokontrolne z 26 września 2016 r.

- podjęcie niezbędnych działań organizacyjnych eliminujących przypadki długotrwałego rozliczania przyznaných mikrodotacji;
- rozliczanie przyznaných mikrodotacji w terminie do 31 grudnia;
- zatwierdzanie dokumentów księgowych w systemie księgowym i dokonywanie zamknięcia poszczególnych miesięcy w trakcie roku;
- wprowadzenie do regulaminu konkursu zapisów dotyczących różnicy liczby punktów, od której badaniu podlega oferta mikrodotacji przez trzeciego eksperta, w przypadku, gdy Stowarzyszenie w kolejnych edycjach Programu FIO będzie pełniło funkcję Operatora;
- wprowadzenie do regulaminu konkursu oraz w zasadach rozliczania zapisów dotyczących niekwalifikowania kosztów obsługi administracyjnej powyżej określonego progu, w przypadku, gdy Stowarzyszenie w kolejnych edycjach Programu FIO będzie pełniło funkcję Operatora;
- pobieranie od osób składających oferty projektów oświadczeń dotyczących zasiadania w organach statutowych istniejących organizacji pozarządowych, w przypadku, gdy Stowarzyszenie w kolejnych edycjach Programu FIO będzie pełniło funkcję Operatora.

(akta kontroli str. 375-414)

Czynności kontrolne wykazały, że poza jednym wnioskiem, który wnosił o dokonywanie zamknięcia poszczególnych miesięcy w trakcie roku, wszystkie pozostałe wnioski pokontrolne zostały realizowane. Jako przyczynę niezrealizowania wniosku, Prezeska Stowarzyszenia wskazała m.in. na charakter działalności PISOP: (...). *Jesteśmy jednostką NGO, nie jesteśmy podatnikami CIT. W zakresie poprawiania błędów stosujemy się do art. 25 UOR, a nasz program komputerowy umożliwia śledzenie (pozostawia ślad rewizyjny) w zakresie kto i kiedy zmieniał zapis wprowadzony do „bufora”. Fakt niezamykania miesięcy stosujemy w zakresie dowodów, które wpływają po terminie – włączenia ich do właściwych okresów sprawozdawczych, zgodnie z zasadą memoriału. Bezwzględnie stosujemy się do zamknięcia roku. Brak zamykania przez Nas okresów miesięcznych nie wywiera ujemnego wpływu na prowadzenie ksiąg rachunkowych, obliczenie podatków, obowiązki sprawozdawcze.*

(akta kontroli str. 29, 415, 421423)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dwa sprawozdania (częstkowe) z realizacji projektów: Asa Biznesu (jedno) i Banku Rozwiązań (jedno) zostały złożone do NIW z przekroczeniem terminu określonego w umowach.

Na podstawie § 9 ust. 3 pkt 2 umowy z 26 listopada 2020 r. dotyczącej realizacji projektu pn. As Biznesu oraz § 8 ust. 3 pkt 2 umowy z 8 listopada 2019 r. dotyczącej realizacji projektu pn. Bank Rozwiązań, Stowarzyszenie zobowiązało się do składania sprawozdań cząstkowych z kolejnych lat realizacji zadania w terminie 14 dni od dnia zakończenia realizacji działań w danym roku kalendarzowym. Tymczasem sprawozdanie z realizacji projektu:

- As Biznesu za 2020 r. zostało złożone 18 stycznia 2021 r., tj. 4 dni po terminie;

- Bank Rozwiązań za 2019 r. zostało złożone 29 stycznia 2020 r., tj. 15 dni po terminie.

(akta kontroli str. 97-106, 142-151, 312)

Nieterminowe złożenie sprawozdań, według koordynatorki projektu, nastąpiło w wyniku przeoczenia.

(akta kontroli str. 29, 417, 424, 426)

IV. Wnioski

Wnioski W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o: terminową realizację obowiązków sprawozdawczych.

Uwaga Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 3 sierpnia 2023 r.

kontroler

Anna Tronowicz
główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

p.o. dyrektor

Andrzej Aleksandrowicz

